

Financial Times:

Evropske kompanije planiraju veće oslanjanje na uglj

Ekspert: Nemački plan ukidanja uglja ekonomska i ekološka katastrofa

Regioni uglja planiraju subvencionisati zagađivače zelenim fondom

Glavobolja u EU zbog cena ugljenika

Poljska: Reforma ETS-a ostaviće nas bez dozvola za emisije pre 2030.

Brisel: Bez panike, rast cena CO2 neće dugo trajati

Trgovci berzanskim robama okreću trgovanju ugljenikom

Sud pravde: Zakon EU iznad Ugovora o energetskej povelji

Sud: Nemačke metode regulacije energije su nedovoljne

„Loši trendovi“: Emisije globalnog energetskeg sektora rastu - Ember.....	OVDE
Carina na CO2 tek će prepoloviti broj besplatnih dozvola za emisije u EU	OVDE
Trgovci berzanskim robama okreću trgovanju ugljenikom	OVDE
Brisel: Bez panike, rast cena CO2 neće dugo trajati	OVDE
Poljska: Reforma ETS-a ostaviće nas bez dozvola za emisije pre 2030.	OVDE
Enel: Evropa će zakasnuti sa smanjenjem emisija ako ne ubrza	OVDE
Sud: Zakon EU iznad Ugovora o energetskej povelji	OVDE
Evropski sud: Nemačke metode regulacije energije su nedovoljne	OVDE
Belgiji prvoj u EU odobreni mehanizmi kapaciteta	OVDE
Evropske kompanije planiraju veće oslanjanje na ugalj – Financial Times	OVDE
Evropa pokazuje trend smanjenja proizvodnje i upotrebe uglja	OVDE
Ekspert: Nemački plan ukidanja uglja ekonomska i ekološka katastrofa	OVDE
Sud osporava građevinske dozvole za nemačku TE na ugalj	OVDE
Regioni uglja planiraju subvencionisati zagađivače zelenim fondom	OVDE
Španska ministarka: Zavisnost EU od gasa uzrok visokih cena struje	OVDE
DNE: Fosilna goriva dominantna do 2050.	OVDE
EK odobrila Francuskoj šemu podsticajnih cena sa solarnu energiju	OVDE
Sud zabranio Shell-ovu klimatsku kampanju	OVDE

„Loši trendovi“: Emisije globalnog energetskeg sektora rastu - Ember

LONDON - Savetodavna energetska firma **Ember** objavila je 25. avgusta redovan polugodišnji Globalni energetskegi pregled. Ovo su ključni nalazi:

Rastuća globalna potražnja za električnom energijom nadmašila je rast ponude čiste električne energije, što je dovelo do povećanja proizvodnje energije iz uglja, povećavajući emisiju ugljendioksida. Emisije globalnog elektroenergetskog sektora su se uvećale su se u prvoj polovini 2021. godine, povećavajući se za 12% u odnosu na najniže vrednosti u prvoj polovici 2020., tako da su emisije sada 5% iznad nivoa pre pandemije u prvoj polovici 2019. godine. Globalna potražnja za električnom energijom takođe je porasla za 5% u prvoj polovini 2021. godine u odnosu na nivo pre pandemije, što je uglavnom zadovoljeno energijom vetra i sunca (57%), ali i povećanjem proizvodnje energije iz uglja (43%) što je uzrokovalo porast emisije CO₂. Prirodni gas je bio gotovo nepromenjen, dok su hidro i nuklearne elektrane zabeležile blagi pad. Po prvi put, vetar i solarna energija proizveli su više od desetine globalne električne energije i prestigli nuklearnu proizvodnju.

Nijedna zemlja još nije postigla istinski „zeleni oporavak“ za svoj elektroenergetski sektor, sa strukturnim promenama kako veće potražnje za električnom energijom, tako i nižih emisija CO₂ iz sektora energije. Nekoliko zemalja, uključujući SAD, EU, Japan i Koreju, postigle su niže emisije CO₂ u sektoru električne energije u odnosu na nivo pre pandemije - sa vetrom i solarnom energijom koje zamenjuju ugalj - ali samo u

kontekstu smanjenog rasta potražnje. Zemlje sa rastućom potražnjom za električnom energijom takođe su zabeležile veće emisije, jer se povećala proizvodnja uglja, kao i vetro i solarne energije. Ove zemlje „sivog oporavka“ uglavnom su u Aziji: Kina, Bangladeš, Indija, Kazahstan, Mongolija, Pakistan i Vijetnam. Kina mora hitno ubrzati tranziciju električne energije. Kineska potražnja za električnom energijom porasla je za 14% u odnosu na prvu polovinu 2019. godine i približava se nivou EU po glavi stanovnika. Preko dve trećine (68%) zadovoljeno je ugljem, a ostatak vetrom i solarnom energijom (29%). Kina je odgovorna za 90% povećanja svetske potražnje za električnom energijom i 43% svetskog povećanja proizvodnje energije iz vetra i sunca u tom periodu. Dodala je više energije uglja (+337 TWh) od ukupne proizvodnje uglja u EU u prvoj polovini 2020. Kao rezultat toga, kineski udeo u globalnoj proizvodnji uglja porastao je sa 50% u 2019. na 53% u prvoj polovini 2020. godine.

Zaključak:

Dug je, ali hitan put do 100% čiste električne energije. Mapa puta IEA-e Net Zero 2050 pokazuje da napredne zemlje moraju dobiti 100% čistu električnu energiju do 2035. godine, a sve zemlje do 2040. EU i SAD polako se suočavaju s ovim izazovom, jer paket EU "Spremni za 55" osigurava brzi napredak ka čistoj električnoj energiji, a Joe Biden je obećao 100% čistu električnu energiju do 2035. Zadatak Kine i Indije je teži: njihova potražnja za električnom energijom raste brže, a startuju sa manjim udelom čiste električne energije. Vetar i solarna energija prelaze granicu desetine svetske proizvodnje električne energije - tranzicija električne energije se događa, samo se ne odvija dovoljno brzo.

Carina na CO2 tek će preploviti broj besplatnih dozvola za emisije u EU

BRISEL - Više od polovine oštro kritikovanih besplatnih dozvola za emisije ugljenika (eng. EUA), koje dopuštaju određenim kompanijama iz EU da ispuštaju CO2 bez plaćanja, ostaće na snazi prema trenutnim planovima za meru koja je trebalo da ih zameni, ocenjeno je u klimatskim istraživačkim centrima.

Firme u sektorima s intenzivnim emisijama ugljenika obuhvaćenim evropskom šemom trgovanja emisijama (ETS) trenutno primaju određenu količinu besplatnih dozvola za emisiju CO2. Međutim, ovaj sistem, osmišljen da spreči preseljenje ovih industrija u zemlje u kojima je jeftinije zagađivati, kritikovan je zbog usporavanja smanjenja emisija u Evropi.

U julu je Evropska komisija predložila, kao zamenu za besplatne EUA, mehanizam prilagođavanja ugljenika na granici (CBAM), ili jednostavnije - kao i novi način zaštite preduzeća od jeftinijeg uvoza.

Međutim, industrijski sektori uključeni u prvo uvođenje CBAM-a predstavljaju samo 47% korisnika besplatnih dozvola, prema istraživačkom centru Sandbag.

To ostavlja 53% ukupnih besplatno dodeljenih EUA netaknutim novim zakonodavstvom, što znači da sektori poput stakla, hemikalija i rafinerijskih proizvoda, neće videti promene i, što je još važnije, neće imati motiva da se dekarbonizuju.

"Čak i kada se mehanizam prilagođavanja ugljenika na granici potpuno uvede, ako se ništa ne promeni, ostaće na snazi oko 50% besplatnih dodeljenih EUA", rekao je za **Euractiv** Domjen Vangenečen (Domien Vangenetchen), politički savetnik u udruženju E3G.

"To znači da ove industrije i dalje neće morati plaćati za svoje emisije, cena za ispuštanje CO2 neće ući u lanac vrednosti, tako da potrošači neće osetiti uticaj cene ugljenika, pa postoje ograničeni podsticaji za promenu proizvodnog procesa ili promenu navika u potrošnji, a zagađivači će biti oslobođeni još 10 do 15 godina", dodao je.

Od 11,5 milijardi evra vrednosti ugljenično intenzivnih sirovina uvezenih u Evropu, 6,5 milijardi evra zahvatiće prvo uvođenje CBAM-a. Ostalih 5 milijardi evra, poput stakla, papira, ferolegura i naftnih ulja, moglo bi biti uključeno u kasniju fazu, prema izveštaju objavljenom u 31. avgusta od strane istraživačkih centara E3G i Sandbag.

Prema predlogu objavljenom u julu, prekogranična taksa na CO2 trebalo bi da se pokrene 2023. godine s probnim razdobljem od tri godine u kojem se neće naplaćivati nikakve naknade. Pre isteka ovog razdoblja, Evropska komisija će podneti izveštaj o šemi i eventualno predložiti njeno proširenje.

Trgovci berzanskim robama okreću trgovanju ugljenikom

NJUJORK - S obzirom na to da se vlade, regulatori, investitori i grupe za zaštitu životne sredine usmeravaju sve više na smanjenje emisije CO₂, bilo je samo pitanje vremena kada će emisije postati posao, piše 3. septembra **OilPrice.com** i ocenjuje da bi tržište dozvola za emisije moglo nadmašiti vrednost tržišta nafte.

To je povećanje od 23 posto u odnosu na prethodnu godinu, a izgledi su sjajni. Analitičari savetodavne energetske kompanije **Wood Mackenzie** izračunali su da bi globalno tržište emisija ugljendioksida moglo dostići 22 biliona dolara do 2050. godine.

Sistem trgovanja emisijama Evropske unije, ETS, prvi je uspostavljen. Kina sada ima i svoje tržište emisija CO₂, a druge zemlje, poput Australije, koriste različite pristupe trgovanju emisijama ugljenika koje u osnovi pretvaraju CO₂ u robu.

Mogućnosti za zaradu su velike

Prema OECD-u, emisije ugljika, koje se trenutno trguju po ceni od oko 60 USD po toni na ETS-u, moraju se popeti na 147 USD po toni kako bi ciljevi s nulom nulom bili dostižni, pa ne čudi da trgovci robom ulaze na ovo novo globalno tržište.

Wall Street Journal objavio je prošle nedelje da su naftni giganti Shell i BP već izgradili značajne poslovne sektore za trgovinu ugljenikom. Njihovo poslovanje trenutno je usmereno na EU, zbog dobro razvijenog ETS tržišta.

Evropsko tržište emisija, zajedno s manjim, regionalnim tržištima emisija u Kaliforniji i Novom Zelandu, prošle godine je imalo obrt od preko 280 milijardi dolara, prema podacima, prenosi WSJ.

Tržište CO₂ moglo bi premašiti promet nafte

I to nije sve. Prema čelniku sektora za trgovanje ugljenikom globalne trgovačke kompanije Trafigura, tržište CO₂ moglo bi premašiti veličinu tržišta nafte do 2030. godine, pa čak i do 2025. godine, ako propisi dođu dovoljno brzo i budu dovoljno oštri. Evropska unija već je u procesu proširenja ETS -a kako bi pokrila više industrija, primoravajući više kompanija da kupuju dozvole za emisije i trguju njima.

U međuvremenu, cena CO₂ će verovatno dodatno rasti, pa nije preterano spekulirati da bi u nekom trenutku u udaljenijoj

budućnosti emisija ugljenika mogla čak doživeti manjak na tržištu, konstatuje **OilPrice.com**.

Brisel: Bez panike, rast cena CO2 neće dugo trajati

BRISSEL - Visoki zvaničnik Evropske komisije apelovao je na "poruke smirenosti" tokom događaja u organizaciji **Euractiva** 2. septembra, pošto su cene CO2 po prvi put porasle iznad praga od 60 evra na tržištu ugljenika u EU.

"Mislim da moramo ostati mirni sa tržištem od 60 evra", rekla je Beatris Jordi Agire (Beatriz Yordi Aguirre), direktorka u Direkciji za klimu Evropske komisije zadužena za evropska i međunarodna tržišta ugljenika.

"Ne očekujemo da će ovo biti situacija koja će dugo trajati", rekla je Jordi Agire za skup posvećen sistemu trgovanja emisijama EU (ETS), pozivajući učesnike da razlikuju kratkoročne tržišne uslove od dugoročnih trendova.

Cene ugljenika porasle su u prošli ponedjeljak prvi put iznad 60 evra, čime je postavljen novi rekord na EU ETS-u. To je imalo snažan efekat na cene električne energije, koje su takođe dostigle rekordne vrednosti od 140 evra po MWh u trgovanju dan unapred u prošlu sredu.

Poljska i Španija zabrinute

Poljska i Španija izrazile su zabrinutost zbog prebrze eskalacije cena CO2, što će se verovatno ponovo pojaviti u političkoj raspravi dok zemlje EU razmatraju predloženu reformu ETS -a, koju je Evropska komisija podnela u julu.

"Više cene CO2 znače da moramo potrošiti milijarde na troškove usklađivanja", rekao je Pavel Cioč (Pawel Cioch), potpredsednik za korporativne poslove u PGE-u, poljskoj državnoj elektroenergetskoj kompaniji.

"Ovo je očigledno problem za kompaniju poput PGE -a, koja se danas uglavnom temelji na uglju", rekao je on na skupu Euractiv-a..

Međutim, Jordi Agire iz Komisije rekla je da su visoke cene ugljenika posledica nekoliko faktora, uključujući rast cena gasa i reforme EU

ETS -a usvojene pre dve godine kako bi se povećala cena CO2 i podstakle kompanije da smanje emisije.

"Istina je da smo sada u kontekstu visokih cena gasa", priznala je ona, rekavši da je to samo kratkoročno i da je možda povezano s "geopolitičkom situacijom" u vezi s gasovodom Severni tok. "U našoj proceni uticaja radili smo sa cenama između 50 i 80 evra", dodala je. "Tržište funkcioniše i šalje snažan signal dekarbonizacije", dodala je ona, ukazujući na "mehanizme ulaganja i druge alate" na raspolaganju državama članicama EU -a kako bi se nosili s visokim cenama ugljenika i "pokrenuli dekarbonizaciju na pravi način".

Poljska: Reforma ETS-a ostaviće nas bez dozvola za emisije pre 2030.

BRISSEL – Poljska upozorava da će je predložena reforma ETS-a ostaviti bez dozvole za ugljenik (eng. EUA) pre 2030.

"Poljska ima strukturni deficit dozvola koji su nezavisni istraživački centri procenili na preko 600 miliona dozvola ispod očekivanih emisija do 2030.", rekao je 2. septembra potpredsednik poljske državne elektroenergetске kompanije PGE. "Očekujem da bi se to trebalo dogoditi u ovoj deceniji, možda za pet do šest godina", dodao je on na energetskom forumu u organizaciji **Euractiva**.

Prema trenutnim cenama, to znači da će poljske kompanije morati da kupe EUA u vrednosti od 40 milijardi evra kako bi premostile jaz, konstatovao je Cioč, naglasivši da to "rezultira smanjenjem sredstava za finansiranje energetske tranzicije" u Poljskoj.

Sveukupno, ispunjavanje klimatskog cilja EU do 2030. godine Poljsku će koštati 136 milijardi evra, ukazao je Cioč. Iako će više sredstava biti dostupno u okviru EU fonda za modernizaciju uspostavljenog u okviru ETS -a, to neće biti dovoljno da se premosti jaz, upozorio je.

"Nakon što smo uzeli u obzir sva raspoloživa sredstva, procenili smo investicioni jaz u Poljskoj na 93 milijarde evra", rekao je Cioč.

Enel: Evropa će zakasnuti sa smanjenjem emisija ako ne ubrza

MILANO - Evropa možda napreduje u smanjenju emisija, ali njeno najveće komunalno preduzeće ne misli da se zvaničnici kreću dovoljno brzo.

Reuters izveštava da je italijanski energetska gigant Enel izdao studiju u kojoj se upozorava da bi Evropa mogla zakasnuti sa smanjenjem emisije stakleničkih gasova ako nastavi "trenutnim tempom". Evropska unija želi da smanji te emisije za 55 odsto do 2030. godine, ali neće postići taj cilj do 2051. bez značajnih promena, pokazuje analiza Enela.

Prema toj studiji, kontinent takođe neće ispuniti svoj cilj od 40 odsto obnovljive energije (takođe postavljen za 2030.) do 2043.

Prema računici Enelovih eksperata, EU će morati da uloži otprilike 3,6 biliona evra (nešto manje od 4,3 biliona dolara) kako bi ispunila cilj emisije do 2030. godine. Zvaničnici bi takođe morali da formiraju posebno telo koje bi bolje odgovaralo izazovu, sa sposobnošću da brzo pretvori planove u "konkretnu akciju". To bi uključivalo čvršću koordinaciju između država članica EU, kao i „regionalniju strategiju“ za podsticanje bolje tržišne integracije.

Sud: Zakon EU iznad Ugovora o energetskej povelji

LUKSEMBURG - Sud pravde Evropske unije 2. septembra je presudio da je međunarodni ugovor na koji su se zagađivačke energetske kompanije pozivale tražeći odštetu od vlada koje osujete njihove investicije nekompatibilan sa pravom EU.

Ugovor o energetskej povelji (ECT) omogućava kompanijama da tuže strane zemlje zbog odluka koje utiču na njihova ulaganja u energiju. Poslednji slučaj je tužba koju je nemački energetska kolos RWE pokrenuo protiv Holandije zbog klimatske politike kojom ograničava radni vek njenoj najnovijoj termoelektrani na uglj u toj zemlji.

Međutim, u prošli četvrtak je najviši evropski sud presudio da se ECT ugovor ne može koristiti u tužbama između zemalja EU jer proces podriva ulogu sudova Evropske unije.

"Pravno je to kraj Ugovora o energetskej povelji", rekla je za Euractiv pravica ekološke organizacije ClientEarth, Amandine Van Den Berghe.

Prema mišljenju Suda, „očuvanje autonomije i posebnog karaktera prava EU isključuje mogućnost da Ugovor o energetskej povelji nametne iste obaveze državama članicama“.

Ugovor o energetskej povelji potpisan je 1994. godine radi obezbeđenja energetske sigurnosti u zemljama bivšeg Sovjetskog Saveza. Sada prolazi kroz proces reforme među svojih 53 potpisnika.

Godine 2019. zemlje EU dale su Evropskoj komisiji mandat za reviziju ugovora, rekavši da mora vratiti "Evropi pravo da uređuje" u oblastima poput klimatskih promena i prava radnika.

Evropski sud: Nemačke metode regulacije energije su nedovoljne

FRANKFURT - Sud pravde Evropske unije (CJEU) konstatovao je 2. septembra da nemački regulator tržišta energije mora biti nezavisniji u primeni propisa EU o električnoj energiji i gasu.

CJEU je kritikovao praksu Bundesnetzagentur (BNetzA) u vezi s pravilima i metodama razdvajanja kompanija, kao i metodologiju izračunavanja mrežnih tarifa. Sto je na stranu Evropske komisije u slučaju koji će biti relevantan za nastavak prelaska na dekarbonizovane sisteme poznate kao "energetska tranzicija".

BNetzA je saopštio da će proučiti presudu, ali ne brani stabilnost tržišta za investitore pre mogućih promena u sprovođenju propisa EU o električnoj energiji i prirodnom gasu.

"Bundesnetzagentur će u najvećoj mogućoj meri smanjiti pravne nesigurnosti u fazi tranzicije. Garantujemo pravnu sigurnost za investicije koje su neophodne za postizanje ciljeva zaštite klime", rekao je predsednik Jochen Homan (Jochen Homann).

BNetzA, koja podnosi izveštaje ministarstvu ekonomije Nemačke, zadužena je za utvrđivanje dozvoljenih prihoda operatora od usluga pruženih putem mreža radi zaštite interesa potrošača, pojašnjava Reuters.

U saopštenju suda navode se četiri primedbe u sferi energije:

- Nemačka je usko protumačila potrebu da se u kompanijama koje posluju u EU razdvoji transport energije od proizvodnje i snabdevanja usko. Zakon zahteva da je potrebno u ta pravila uključiti aktivnosti proizvođača i dobavljača izvan EU kako bi se izbegao mogući sukob interesa u vezi sa transportnim aktivnostima kompanija unutar bloka.
  - Nije bilo dovoljno vremena za čekanje da menadžeri zamene uloge između energetske i drugih kompanija.
  - Došlo je do slabe primene pravila koja im zabranjuju držanje udela u delovima kompanija.
  - Bilo je i preklapanja u nekim elementima odlučivanja BNetzA-e o izračunavanju tarifa za mrežu i kod kuće i preko granica, te o poštenom pristupu mreži, sa povezanim zakonima koje je donela vlada, čime je narušena neutralnost vlasti.
- Pravnici iz sektora energetske industrije rekli su da bi sudska odluka mogla ometati aktivnosti u oblasti klimatskih promena, koji su nužno bile politički vođene, i upozorili na stvaranje "ogromnog autoriteta".

Belgiji prvoj u EU odobreni mehanizmi kapaciteta

BRISEL - Evropska komisija je 27. avgusta prihvatila belgijske mehanizme kapaciteta, ujedno prvi slučaj koji je odobrila Komisija nakon stupanja na snagu nove Uredbe o električnoj energiji.

U saopštenju čelnice antimonopolskog tela EU navodi se da će odobreni mehanizmi doprineti osiguravanju sigurnosti snabdevanja električnom energijom, posebno s obzirom na odluku Belgije da postepeno ukine sve nuklearne kapacitete do 2025. godine, bez nepotrebnog narušavanja konkurencije u jedinstvenom tržištu.

“Pozdravljamo i odluku belgijskih vlasti da uvedu određene zahteve održivosti za nove instalacije na fosilna goriva”, rekla je Margrethe Vestager, izvršna potpredsednica Komisije za politiku konkurencije.

Komisija je, pored ostalog, tokom istrage pokrenute u septembru 2020., proverila sumnje da belgijski mehanizmi ne diskriminišu kapacitete obnovljivih izvora energije ili ograničavaju učešće prekograničnih kapaciteta, kao i prava konkurencije stranim ponuđačima kapaciteta.

Belgija je u međuvremenu morala da poboljša svoju procenu adekvatnosti resursa i uskladila je sa metodologijom za procenu adekvatnosti resursa na nivou cele EU koju je lane odobrila Agencija za saradnju energetskih regulatora.

Ova procena adekvatnosti resursa opisuje očekivani nivo sigurnosti snabdevanja u datoj državi članici ili u EU za desetogodišnji period.

Belgija je, takođe, uvela određene zahteve održivosti za nova postrojenja na fosilna goriva koja će učestvovati u mehanizmu kapaciteta, iako to ne zahtevaju pravila o državnoj pomoći koja su trenutno na snazi.

Ovom merom Francuska očekuje razvoj 3.700 dodatnih megavata u solarnoj obnovljivoj energiji.

Evropske kompanije planiraju veće oslanjanje na uglj – Financial Times

LONDON - Uprkos tome što evropske elektroenergetske kompanije najavljuju sve zelenije dugoročne strategije transformacije, planiraju da u bliskoj budućnosti sagorevaju više uglja, piše 4. septembra **Financial Times**.

Pitanje za proizvođače, njihove regulatore i javnost koja plaća račune za struju svodi se na uporedne troškove proizvodnje električne energije iz gasa.

Cilj evropskih propisa i tržišta emisija bio je da povećanjem troškova energije iz uglja prisili kompanije na zamenu tog fosilnog goriva obnovljivim izvorima energije, nuklearnim ili (nešto čistijim) gasom. Međutim, tržište emisija verovatno ne radi svoj posao u poslednje vreme, konstatuje londonski poslovnjak.

U okviru EU sistema za trgovanje emisijama, zagađivači moraju kupiti dozvole za emitovanje ugljenika iznad dogovorenih nivoa. Kompanije koje emituju manje od dogovorenih nivoa mogu prodati dozvole za zagađivanje. U teoriji, to bi trebalo učiniti ugalj skupljim, a gas jeftinijim.

Međutim, nakon što su uzete u obzir cene emisijskih jedinica, troškovi proizvodnje električne energije iz gasa u Nemačkoj u poslednjoj nedelji avgusta iznosili su oko 104 evra po megavat satu, dok su troškovi proizvodnje energije iz uglja iznosili oko 97 evra po megavat satu.

Deo razloga za to je što cene emisijskih jedinica CO2 nisu naglo porasle kao cene uglja ili gasa. To bi moglo biti posledica nesavršenog funkcionisanja evropske kreditne šeme za ugljenik.

U ovom trenutku, međutim, nedostaje prirodnog gasa, a njegova cena bi trebalo da dostigne vrhunac u decembru ili januaru.

Međutim, čak i tada će cene gasa biti znatno veće nego što su bile 2019. godine. Evropske kompanije koje intenzivno koriste obnovljive izvore energije možda će sada morati da koriste energiju uglja, piše *Financial Times*.

Evropa pokazuje trend smanjenja proizvodnje i upotrebe uglja

BRISEL - U 2020. potrošnja kamenog uglja opala je za 35% u Evropi u odnosu na 2018., dok je upotreba lignita smanjena za 33%, pokazuju podaci Evropske komisije. Proizvodnja kamenog uglja opala je za 80% u odnosu na nivo iz 1990. godine, kada je blok proizveo 56 miliona tona.

Smanjenje se može pripisati padu potrošnje energije, prenosi 30. avgusta portal *Power Engineering (PEI)*.

Nekih 144 miliona tona kamenog uglja potrošeno je u Evropi 2020. godine, što je pad od 63% u odnosu na nivo iz 1990.

Samo 246 miliona tona lignita proizvedeno je u bloku 2020, što je pad od 64% u odnosu na nivo iz 1990. Do 93% lignita potrošenog 2020. godine upotrebjeno je za proizvodnju električne energije.

Međutim, druge regije, uključujući Aziju, Latinsku Ameriku i Afriku, nastavljaju da povećavaju zavisnost od uglja za proizvodnju energije, konstatuje *PEI*.

Ekspert: Nemački plan ukidanja uglja ekonomska i ekološka katastrofa

BERLIN - Članica nemačkog Saveta ekonomskih stručnjaka Veronika Grim (Veronica Grimm) kritikovala je nemačku klimatsku politiku i pozvala na tržišni pristup koji se nadovezuje na već postojeći sistem trgovanja emisijama (ETS), piše finansijski nedeljnik *WirtschaftsWoche*.

Ekonomista iz tog vladinog savetodavnog tela, objavila je studiju koja pokazuje da je nemački plan postupnog ukidanja uglja "ekonomska i ekološka katastrofa", kaže se u članku. Kako bi ispunila nemački cilj klimatske neutralnosti do 2045. godine, vlada je usvojila niz mera, od podsticaja za ulaganje za proizvođače zelene električne energije, do poreza na ugljendioksid i postupnog ukidanja proizvodnje električne energije iz uglja.

Mnoge od ovih mera povezane su sa sekundarnim efektima, međutim, neki se međusobno suprotstavljaju.

Odakle stvoriti potrebnu zelenu energiju?

"Takođe je nejasno odakle će dolaziti sva zelena električna energija koja će se koristiti za rad većine mašina, pogon automobila i zagrevanje stanova do 2035. godine", prenosi nedeljnik.

ETS dozvoljava vladi da odredi koliko tona CO2 industrija sme ukupno emitovati. Ako Nemačka želi postići svoje klimatske ciljeve, savezna vlada mora "usidriti određivanje cena CO2 kao centralnog kontrolnog elementa u svim sektorima i time poskupeti ekološki štetne ekonomske aktivnosti", navodi Grim.

Prepustiti rešenje na tržištu EU ETS

Deo plana poziva na naglo smanjenje broja EU ETS dozvola i značajno povećanje cene CO2. Prihod ostvaren trgovinom emisijama finansirao bi proširenje obnovljivih izvora energije i

"postepeno ukidanje uglja će se samo za sebe pobrinuti - to štedi živce i novac", naglašava Grim (foto).

EU ETS se dugo smatrao neadekvatnim u klimatskim akcijama, a niske cene za emisiju CO2 nisu uspele podstaknuti bilo kakav pomak od upotrebe fosilnih goriva. Međutim, nedavni porast cena dozvola za emisije brzo je poskupeo energiju uglja i doveo do toga da kompanije zatvaraju pogone. Nemački Zakon o izlasku iz uglja, koji odobrava naknade operaterima i utvrđuje raspored zatvaranja fabrika, kritikovan je zbog efikasnog proširenja upotrebe uglja.

Sud osporava građevinske dozvole za nemačku TE na uglj

BERLIN - Nemački sud potvrdio je 26. avgusta osporavanje građevinske dozvole za najnoviju termoelektranu na uglj u zemlji, pojačavajući izgleda za privremeno zatvaranje TE Datteln 4 (foto) nakon samo godinu dana rada.

Žalbu su protiv grada Datteln podneli osim samih građana, susedni grad Valtrop i Bund, kao i nemačka sekcija ekološke grupe Prijatelji Zemlje.

Tvrdili su da je druga dozvola za elektranu, izdata 2014. godine, nastavila da krši zakone o državnom planiranju nakon što je upravni sud u Muensteru 2009. godine poništio originalnu dozvolu.

Optužbe su se koncentrisale na u blizinu lokacije stambenim područjima, kao i osporavane procene nivoa zagađenja elektrane.

Sud je zaključio da odabir lokacije za elektranu ne ispunjava relevantne zakonske uslove.

Uniperov Datteln 4 verovatno će biti poslednja elektrana na uglj koju Nemačka gradi. Počela je s radom u maju 2020. Parnice su odgodile njegovo pokretanje za oko devet godina.

Komisija za izlazak iz uglja izjasnila se 2019. protiv odobravanja TE Datteln 4 dozvole za početak rada, iako je savezna vlada to učinila u sklopu prošlogodišnjeg zakona o izlasku iz uglja do 2038. godine.

Uniper je pristao da pe vremena zatvori elektranu u zamenu za kompenzaciju ako Nemačka nastavi s postupnim ukidanjem uglja do 2030, piše **Euractiv**.

Regioni uglja planiraju subvencije zagađivačima iz zelenog fonda

BRISEL - Ranije ovog leta, Savet Evrope usvojio je Fond za pravednu tranziciju (eng. JTF) u iznosu od 17,5 milijardi eura, namenjen podršci regijama koje se nesrazmerno oslanjaju na fosilna goriva u prelazu na proizvodnju čistije energije. Predviđeno je da se izrade ukupno 53 regionalna plana, uz doprinos svih 27 država članica.

Međutim prema analizi ekološke grupe WWF objavljenj 3. septembra, od 14 do sada podnetih planova iz osam država članica, nijedan ne odgovara svrsi.

U pismu koje je potpisala direktorka WWF -a Ester Asin, "devet od 14 pregledanih planova ne pokazuju nikakve naznake smanjenja upotrebe fosilnih goriva do 2030. godine", prenosi **EUobserver**.

Češki planovi skiciraju prelazak na cirkularnu ekonomiju, ali se ne planira, niti se implicira, postepeno ukidanje uglja i prirodnog gasa. Isto vredi i za Poljsku, koja će dobiti veliki deo sredstava fonda.

Prema informacijama koje je dostavila Evropska komisija, cilj fonda je podržati mala i srednja preduzeća, ali većina planova preterano podstiče velike postojeće energetske kompanije.

Neki planovi ukazuju na nova ulaganja u infrastrukturu fosilnih goriva. Na primer, u poljskom regionu Lodž podrazumevaju se novi gasni projekti. Poljska Gornjošleska regija uglja predlaže korišćenje održivog fonda za vazduhoplovne projekte i produženje infrastrukture fosilnih goriva.

Subvencije za fosilna goriva povučene su iz fonda u decembru 2020., ali rupa za gasne projekte ostaje u fondu za regionalni razvoj, koji je deo JTF-a, ali je dodatak za gasne projekte dozvoljen pod strogim uslovima.

Nejasno je šta će to značiti za 14 podnesenih predloga. **EUobserver** je zatražio odgovor od Evropske komisije, ali ga do 6. septembra nije dobio.

Komisija je ranije rekla da na gas gleda kao na tranziciono gorivo, što može pomoći zemljama zavisnim od uglja, poput Poljske, da postepeno ukinu to fosilno gorivo. Međutim, Međunarodna agencija za energiju (IEA) objavila je da nova ulaganja u gasne projekte nisu proporcionalna klimatskim ciljevima za 2030. godinu.

U martu ove godine, komisija je uslovno odbila podršku za podregiju Bogatinija u Poljskoj. Planiran je novi gasni projekat, ali razlog za odbacivanje regionalnog plana bilo je planirano produženje vađenja lignita nakon 2030. godine, što nije u skladu sa ciljevima EU za 2030. godinu.

Sud pravde EU naredio je da se rudnik zatvori u maju. Međutim, poljski premijer Mateuš Moravjecki rekao je da se Poljska neće pridržavati presude i da će nastaviti s iskopavanjem u tom području-otkrivajući duboki raskol između kreatora politike EU koji planiraju zeleni rok i nacija koje se oslanjaju na ugalj.

Španska ministarka: Zavisnost EU od gasa uzrok visokih cena struje

MILANO – Ministarka za ekološku tranziciju Španije, Tereza Ribera upozorila je 4. septembra na poslovnem forumu u italijanskom gradu Černobio na zavisnost i ranjivost 27 zemalja članica EU u odnosu na globalno tržište prirodnog gasa, što je uzrok trenutne situacije visokih cena električne energije u svim zemljama EU.

U svom govoru ona je takođe ukazala na potrebu da električna energija bude konkurentna da bi mogla promovisati elektrifikaciju, prenosi **EFE**.

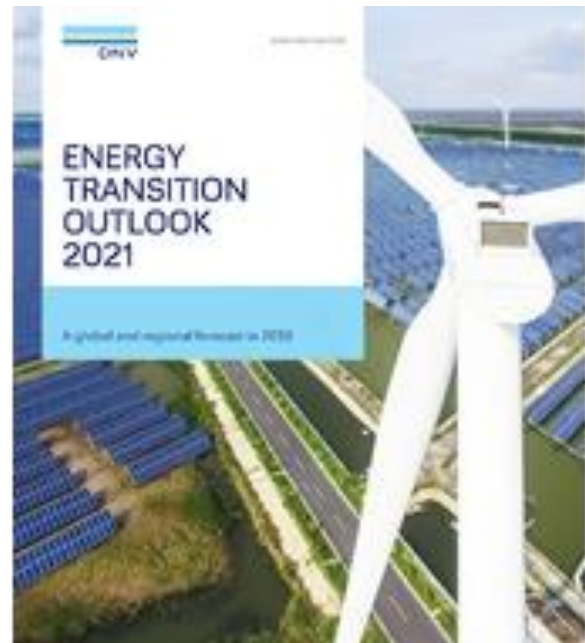

Primedbe španske ministarke o stanju na tržištu električne energije bile su tema njenog razgovora istog dana sa evropskom komesarkom za energetiku Kadri Simson razgovarala je 4. septembra na marginama skupa u Italiji (foto gore, Ribera desno), prenela je španska agencija **EFE**.

"Potpuno se slažemo da moramo postići klimatske i energetske ciljeve na društveno pošten način. Ostaćemo u bliskom kontaktu i zajedno ćemo raditi na postizanju toga", prenela je Simson na svom **Tviter** nalogu.

DNE: Fosilna goriva dominantna do 2050.

OSLO - Fosilna goriva neće otići nigde brzo i predstavljaće polovinu miksa primarne energije 2050. godine, stoji u ovogodišnjem izveštaju o energetskej tranziciji norveške kompanije za upravljanje poslovnim rizicima, DNV, objavljenom 1. septembra, prenosi portal **Upstream.online**.

Prirodni gas će zadržati svoju trenutnu poziciju s oko 25% ukupne vrednosti, iako se predviđa da će se potražnja za naftom prepoloviti, dok će se uglj do sredine stoleća smanjiti na trećinu trenutnog udela u proizvodnji energije.

Upotreba gasa će rasti u narednoj deceniji, nadmašujući naftu 2032. godine kao najveći izvor primarne energije i za period od 15 godina pre nego što počne opadati 2040-ih.

Međunarodna konsultantska kompanija ocenjuje da će uvođenje tehnologije hvatanja i skladištenja ugljenika (CCS) biti presporo, sa i doprineti za samo 3,6% smanjenju emisije CO₂ iz fosilnih goriva do 2050.

EK odobrila Francuskoj šemu podsticajnih cena sa solarnu energiju

BRISEL - Evropska komisija (EK) odobrila je francusku šemu državne pomoći privredi u iznosu od 5,7 milijardi evra za podršku obnovljivoj proizvodnji električne energije iz malih solarnih instalacija smeštenih na zgradama. Ova mera pomoći će Francuskoj u postizanju cilja do 2030. godine podmiruje 33% svojih energetske potreba iz obnovljivih izvora, objavljeno je 27. avgusta na portalu Komisije, ec.europa.eu.

Izvršna potpredsednica Margret (Margrethe) Vestager, zadužena za politiku konkurencije, rekla je da ova mera nadopunjuje 30,5 milijardi evra francuske šeme za podršku proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora energije koju je Komisija odobrila u julu.

Solarne instalacije na francuskim zgradama će imati pravo na podršku u obliku feed-in tarife (tj. garantovane cene za proizvedenu električnu energiju) tokom dvadeset godina. Nivo feed-in tarifa variraće zavisno od veličine instalacije i poslovnog modela (tj. Instalacijama koje prenose svu električnu energiju u mrežu ili instalacijama koje troše deo proizvedene električne energije).

Sud zabranio Shell-ovu klimatsku kampanju

AMSTERDAM - Holandski regulator za oglašavanje pozvao je Royal Dutch Shell da obustavi kampanju koja promoviše kupovinu "CO2 neutralnog" goriva.

Kampanja 'Drive CO2 Neutral' vodi se u Velikoj Britaniji i Holandiji i promoviše Shell-ovu ponudu prema kojoj oni koji kupuju benzin i dizel mogu izabrati da plate dodatnu naknadu kojom će finansirati neutralisanje ugljenika. Shell koristi dozvole za emisiju ugljenika koji podržavaju projekte zasnovane na prirodi, uključujući sadnju drveća.

Grupa od devet studenata prava sa Slobodnog univerziteta u Amsterdamu podnela je žalbu holandskom Odboru za oglašivački kodeks, optužujući Shell za zeleno pranje koristeći kampanju 'Drive CO2 Neutral'.

Njihov argument je bio da oglasi impliciraju da će kompenzacija biti ekvivalentna emisijama koje će nastati sagorevanjem goriva u njihovim vozilima, ali da je to malo verovatno s obzirom na cenu usluge koja iznosi 1 evro cent po litri. Odbor je uvažio žalbu u prošli petak ocenjujući da Shell nije dostavila dokaze - javno ili direktno studentima - da u potpunosti nadoknađuje emisije. Potvrđeno je da je Shell upotrebio istraživanje trećih strana kako bi podržao svoj pristup kompenziranju.

*Informacije objavljene u ovom Biltenu ne treba nužno tumačiti kao opredeljenje AERS prema temama kojima se bave
Selektovao i uredio Dušan Daković – dusan.dakovic@aers.rs*